

Saksgang

Vestlandsrådet

10.09.2020

Næringsstrategi for Vestlandet - prosjektorganisering

Forslag til vedtak

1. Vestlandsrådet stiller seg bak det skisserte opplegget for organisering og framdrift i arbeidet med ein overordna næringsstrategi for Vestlandet.
2. Vestlandsrådet peiker ut følgjande rådsmedlemer i styringsgruppa for arbeidet:
 - 1....., leiar av styringsgruppa
 - 2.....
 - 3.....
3. Vestlandsrådet ber om at det vert sett i gang eit forprosjekt for avklaring av mandat for vidare arbeid med overordna næringsstrategi for Vestlandet, og at dette vert lagt fram for handsaming i Vestlandsrådet.
4. Vestlandsrådet nyttar inntil kr 500.000,- av eigne midlar til arbeidet med overordna næringsstrategi for Vestlandet.

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

På møte i Vestlandsrådet, 20.mai 2020, vart det vedteke uttale til revidert nasjonalbudsjett, der det vart uttalt at Vestlandsrådet ville sette av ressursar til eit ekspertutval for å utforme mål, strategiar og tiltak for å skape ny vekst og omstilling i næringslivet på Vestlandet.

På møte i Vestlandsrådet, 25.juni 2020, vart det handsama sak om ekspertutval for overordna næringsstrategi for Vestlandet. Det vart gjort slikt vedtak:

1. *«Vestlandsrådet går ikkje inn for å opprette ei ekspertutval for utarbeiding av overordna næringsstrategi for Vestlandet, slik det tidlegare var omtalt i uttale, vedteken i møte, 20.mai 2020.*
2. *Vestlandsrådet ber fylkesrådmannen legge fram eit alternativ opplegg for arbeid med overordna næringsstrategi for Vestlandet på neste møte i Vestlandsrådet.»*

Fylkesrådmannen legg med dette fram ei sak med alternativt opplegg for oppstart og vidare arbeid med overordna næringsstrategi for Vestlandet.

Behov for ein felles overordna næringsstrategi på Vestlandet for vekst og omstilling

Fylka på Vestlandet har sine særtrekk, men også svært mange felles utfordringar for næringsutvikling og sysselsetting som krev dei same løysingane. Dette kjem tydeleg fram i uttalen til revidert nasjonalbudsjett som vart vedteke på møte i Vestlandsrådet, 15.april 2020:

«Det er no vi skal skape framtidens arbeidsplassar på Vestlandet! Vestlandet er den viktigaste eksportregionen i landet, med om lag 39% av den samla eksportretta verdiskapinga, utanom olje og gass. Med olje- og gassindustrien i tillegg er Vestlandet derfor landets skattkammer, der verdiskapinga i næringslivet er av særleg betydning for landets nasjonale økonomi. Nasjonale styresmakter har derfor eit særleg ansvar for å bidra til ei positiv næringsutvikling og sysselsetting i denne delen av landet. Kombinasjonen av koronapandemi og fallande oljepris, medfører svært store utfordringar for næringslivet på Vestlandet. Koronapandemien har ført til eit historisk lågt forbruk av fossil brensel, og med den lågaste oljeprisen på minst 18 år, gir dette eit særleg mørkt framtidsbilette for næringsliv som er direkte og indirekte påverka innanfor olje- og gassektoren. Også anna eksportnærings opplever store utfordringar. Vestlandet har til dømes ein svært stor del utanlandske reisande som i alle fall på kort sikt er fråverande. Dei langsiktige verknadene vil for mange verksemdar vere alvorlege. Høge oljeprisar over tid har kamuflert at Norge er det OECD-landet som har tapt dei største eksportandelane dei siste 20 åra. Olje og gass står i dag for rundt halvparten av norsk eksport. Med sannsynlegvis framleis låg oljepris vil produksjonen på norsk sokkel falle markant frå 2025 og utover. Norsk fastlandseksport må doblast fram mot 2040 for å kompensere for fallet i framtidige oljeinntekter. Skal vestlandsk næringsliv bli meir robust og klar for ei klimavenleg og berekraftig framtid, må innsatsen rettast mot næringar som har størst potensial for låge klimautslepp, god lønsemd og internasjonal vekst. Fem næringar som utmerker seg med stort potensial for grøn eksportretta vekst og høve til god lønsemd er fornybar energi, sjømat, maritime næringar, prosessindustri og reiseliv. Det er umogleg for ein liten nasjon som Norge, og ein region som Vestland, å påverke prisnivået og etterspørselen på ei internasjonal vare som olje eller gass. Det same vil gjelde dei fleste varer og tenester for eksport. Vestlandsrådet merkar seg fleire tiltak i revidert nasjonalbudsjett som kan ha positiv effekt på situasjonen i eksportbedriftene på kort sikt. Vestlandsrådet er samstundes oppteken av å komme over i ein fase der vidare næringsutvikling får tilstrekkeleg merksemd. Fylkeskommunane har samla fått 500 mill.kr i revidert nasjonalbudsjett, også dette for å bøte på kortsiktige utfordringar. Desse løyvingane vil ikkje gjere fylka i stand til å drive utviklingsarbeid for å løyse kritiske utfordringar for framtidig verdiskaping på Vestlandet. Vestlandsrådet vil sette av ressursar til eit ekspertutval for å greie ut mål, strategiar og tiltak for å skape ny vekst på Vestlandet.

Gjennom eit slikt utval vil Vestlandsrådet mobilisere bransjar, organisasjonar, etatar, kommunar osv, for å avklare retning og tiltak i det vidare omstillingsarbeidet for deler av næringslivet på Vestlandet. Siktemålet er å legge fram forslag til slike strategiar og tiltak for omstilling i løpet av våren 2021. Vestlandsrådet ventar statleg medverknad i prosessen og i gjennomføring av tiltak. Denne prosessen vil vere eit grunnlag for at regjeringa og Stortinget etter kvart kan innføre nye målretta tiltakspakkar for å vidareføre verdiskapinga i det nasjonalt viktige eksportretta næringslivet på Vestlandet. Vestlandsrådet varslar med dette om behov for nasjonal støtte til å utvikle tiltak og virkemiddel som raskt kan stimulere aktiviteten i eksportbedriftene med tanke på nye marknader og nye produkt. Innsatsen må rettast mot marknader og produkt som har stort potensial, der produkta kan framstillast og distribuerast på ein berekraftig måte. Dette er ei omstilling utan sidestykke i norsk næringsliv, og som vil krevje ytterlegare nasjonal og regional innsats i tida framover.»

Fylkeskommunane sitt plan- og strategiarbeid for næringsutvikling

Alle dei tre fylkeskommunane er i gang med Regional planstrategi, slik dei er pålagde etter Plan- og bygningslova. Parallelt med den regionale planstrategien, er det og under utarbeiding ulike planar og strategiar på næringsområdet:

Rogaland arbeider med «Nærings- og innovasjonsstrategi for Rogaland». Planlagt vedteken i desember 2020.

Vestland arbeider med «Regional plan for næring og innovasjon». Planprogrammet er venta vedteke september 2020, planen venta vedteken i juni 2021.

Møre og Romsdal held på med fleire parallelle planer, men viktigast er fylkesplan for Møre og Romsdal 2021 – 2024. Der blir utarbeidd ein fylkesstrategi for internasjonalt samarbeid, for miljø, klima og energi, og for Forsking og innovasjon.

Arbeidet med den overordna næringsstrategi for Vestlandet må naturlegvis samordnast med pågåande plan- og strategiarbeid for næringsutvikling i dei tre fylkeskommunane.

Overordna næringsstrategi for Vestlandet - prosjektorganisering

Fylkesrådmannen legg opp til å gjennomføre eit forprosjekt for utarbeiding av mandat med rammer, innhald og innretning i ein overordna næringsstrategi for Vestlandet. Vestlandsrådet godkjenner forprosjektet og mandatet, slik at hovudprosjekt vert sjøve strategien.

Det vert lagt opp til følgjande prosjektorganisering for arbeidet med både forprosjekt og hovudprosjekt;

<u>Prosjekteigar:</u>	Vestlandsrådet, som godkjenner mandat
<u>Prosjektansvarleg:</u>	Fylkesrådmannen
<u>Prosjektleiing:</u>	Repr. for fylkesrådmannen
<u>Styringsgruppe:</u>	Representantar frå næringslivet (næringsklynger, bransjeorganisasjonar, næringsråd osv.)
	Representantar frå bank og finans
	Representantar frå FoU
	Representantar frå miljøorganisasjonar
	Representantar frå Vestlandsrådet
<u>Prosjektgruppe:</u>	Utpeikte repr. fylkesrådmennene i fylka (næringsavdelingane)

- Effekt mål: Sikre nasjonale rammevilkår for ny vekst og omstilling for framtidens arbeidsplassar på Vestlandet.
- Resultat mål: Gjennomføre ein prosess med kunnskapsinnhenting og utarbeide eit strategidokument for overordna næringsstrategi på Vestlandet.
- Rapportering: Prosjektansvarleg vil i første fase be styringsgruppa utforme eit mandat for ein overordna næringsstrategi for Vestlandet, som vil bli lagt fram for Vestlandsrådet. Deretter vil det bli lagt opp til milepelsrapportering fram mot sluttrapport som skal ligge føre innan utgangen av mai 2021.
- Ressursar: Fylka stiller personalressursar til rådvelde. Det vil og bli naudsynt med ekstern konsulentbistand i arbeidet med dokumentasjon, analyse og framstilling. Den økonomiske ressursbruken til dette føremålet er avgrensa til kr 500 000,-